

staureringer, ved flere lejligheder er blevet suppleret med særlige bevillinger og forhøjet, således at den fra finansåret 1963-64 har andraget 220.000 kr., er denne bevilling utilstrækkelig til opfyldelse af lovens formål. Man regnede ved lovens gennemførelse med, at de økonomiske interesser for ejerne af fredede bygninger — uanset at selve fredningen ikke medfører og formentlig ikke kan medføre en umiddelbar erstatning — kunne tilgodeses gennem ydelsen af tilskud bl. a. til istandsættelsesarbejder. Antallet af fredede bygninger udgør i dag 2.538 mod i 1918 1.156, hvilket i sig selv viser et behov for øgede midler. Men hertil kommer, at prisudviklingen inden for byggefacene i sig selv har medført en eksplosionsagtig forøgelse — anslået i løbet af blot de sidste 5 år en fordobling — af udgifterne til vedligeholdelse og istandsættelse af bygninger. Yderligere hårdt ramt i denne henseende er de gamle bygninger, som der skal tages særligt hensyn til. Alene det forhold, at der i 1918 fandtes en tradition i bygningshåndværksfacene, som betød, at restaurering og vedligeholdelse af en fredet bygning ikke adskilte sig særligt fra andre vedligeholdelsesarbejder, medens væsentlige dele af håndværks-traditionen nu kun overlever konservatormæssigt, illustrerer situationen. Restaurering af gamle bygninger kræver i dag en langt mere omfattende ekspertinstruktion af håndværkerne og dermed længere tids arbejde for begge parter. Hertil kommer, at kravene til bygningsstandarden såvel for beboelses- som for andre bygninger er steget meget væsentligt. Som et specielt og belysende område kan nævnes stråtagene, der ved lovens gennemførelse var en ordinær form for tag, medens de i dag ikke alene er dyrere i anlæg og vedligeholdelse end hårdt tag, men også for ejerne medfører betydelige merudgifter til brandforsikringspræmie. Det står derfor klart, at den nuværende bestand af fredede bygninger ikke vil kunne opretholdes, med mindre det offentlige stiller sådanne midler til rådighed, at man til en vis grad fritager ejerne for de økonomiske ulemper i henseende til vedligeholdelse m. v., som fredningen indebærer. Hertil kommer, at ikke mindst de store forretningskoncerners ønsker om placering af virksomheder centralt i hovedstaden eller i vore gamle købstæder, muliggjort ved nedrivning af gamle bygninger, ofte har stillet bygningsfredningen over for krav, som, hvis nedrivning skulle undgås, måtte motivere et køb af ejendommen eller i alt fald et istandsættelsestilskud.

Med henblik på en afhjælpning af disse forhold og en ajourføring af loven fremsattes i folketingsåret 1964-65 et forslag til en ny bygningsfredningslov. Forslaget blev ikke færdigbehandlet i løbet af

folketingsåret. Det til dets behandling nedsatte folketingsudvalg udtrykte i sin beretning af 1. juni 1965 forventning om, at lovforslaget blev gennemført i folketingsåret 1965-66. Nærværende lovforslag med bemærkninger, der i forhold til det tidligere kun er underkastet mindre ændringer, blandt andet for at imødekomme nogle af de tanker, der fremførtes under udvalgsbehandlingen, tilsigter således dels en omredaktion og ajourføring af de forskellige bestemmelser, dels en øget beskyttelse af de i klasse B fredede bygningers facader m. v. Endelig søges der gennem oprettelsen af en „Statens bygningsfredningsfond“ skabt et noget bedre økonomisk grundlag for bygningsfredningsarbejdet, så det bliver muligt for Det særlige bygningsnævnt at hindre nedrivning af i alt fald en del af de klart bevaringsværdige fredede bygninger ved overtagelse af ejendommen, jfr. bestemmelsen i den gældende lovs § 5 og nærværende lovforslags § 10. En sådan ejendomsomtagelse vil oftest blive efterfulgt af videresalg til nye ejere, evt. efter fornøden sagkyndig istandsættelse af bygningen og efter tinglysning af en bevaringsservitut, jfr. nærmere nedenfor under bemærkningerne til lovforslagets § 10.

En udbygning af effektive bestemmelser om bygningsfredning er i de senere år næsten overalt i Vesteuropa anerkendt som betydningsfuld. Det kan således nævnes, at Europarådets rådgivende forsamling i foråret 1963 på grundlag af en rapport, udarbejdet af forsamlingens kulturelle og videnskabelige kommission har vedtaget en indtrængende henstilling herom til medlemslandene, hvoraf det bl. a. fremgår, at det på grund af den stigende fare for den kulturelle arv, som i fremtid især udgøres af den hastige industrielle ekspansion, den stedfindende spekulation i fast ejendom og den hårdhændede, ofte dårligt tilrettelagte byudvikling, må anses for at være bydende nødvendigt for opretholdelsen af Vesteuropas kulturelle særpræg at søge bevaret et vist antal værdifulde bycentre.

En række lande har i nyere tid øget bestræbelserne for at bevare ældre tiders bygninger og byområder. I Frankrig, hvis ordening var det direkte forbillede for den gældende danske bygningsfredningslov, gennemførtes således i august 1962 en lov, hvorefter der — ved siden af en allerede for kommunerne herfor eksisterende mulighed — hjemles statsmagten adgang til at erklære hele byområder for fredede, men således at ejerne af de i sådanne områder liggende servitutelagte huse nyder de samme fordele med hensyn til offentlig støtte i tilfælde af en gennemgribende restaurering af de pågældende bygninger, som ydes ved opførelse af ny-